een grootschalige recyclefabriek. Blijkbaar was de gemeente Ano Liósia definitief tot afvalputje van het land bestemd, want ook deze fabriek werd hier gebouwd, naast de stortplaats en die zou meteen de meest omvangrijke fabriek in zijn soort in de hele EU worden. Helaas heeft de opening lang op zich laten wachten. Tijdens een aardverschuiving een paar jaar geleden werd een deel van de nieuwe gebouwen van de afvalverwerkingsfabriek bedolven door de ernaast gelegen afvalberg! Maar in mei vorig jaar kon de minister van Ontwikkeling Dimitris Sioufas eindelijk de nieuwe *recycle and biological treatment factory* openen en twee maanden later werd ook een ernaast gelegen energiecentrale op biogas in werking gesteld.

Een dergelijke recyclefabriek moet vanzelfsprekend ook iets te verwerken hebben, dus zette het stadsbestuur van Athene in 2005 voor het eerst een *pilot* op voor een recycleprogramma. In elf stadswijken werden gedurende een proefperiode van een aantal maanden blauwe containers geplaatst, bestemd voor vier soorten materiaal: papier, plastic, metaal en glas. Al snel bleek dat het project niet helemaal naar wens verliep. De kranten publiceerden ingezonden brieven van Atheense inwoners, die de containers wel wilden gebruiken, maar voor wie – door gebrek aan informatie – volstrekt onduidelijk was welk materiaal nu precies in de container thuishoorde. Wellicht werd dit deels veroorzaakt door de op de blauwe bakken aangebrachte grote letters: ΜΗ ΡΙΧΝΕΤΕ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ, gooi hier geen afval in. Onduidelijkheid, of onwil, was er de oorzaak van dat na de eerste maanden 30% van de door de reinigingsdienst opgehaalde inhoud uit gewoon huisvuil bleek te bestaan. Vele andere inwoners lieten de containers links liggen, zo bleek bijvoorbeeld ook uit een recent onderzoek van het Wereld Natuur Fonds Griekenland. 60% van de geïnterviewden had in de maand voorafgaand aan het interview geen enkel item in de recyclecontainers gegooid. De ophaaldienst trof op sommige plaatsen dan ook af en toe volstrekt lege containers aan.

Laatste nieuws is de ontdekking dat het grootste deel van het in de blauwe bakken verzamelde vuil niet eens bij de afvalverwerkingsfabriek terechtkomt, maar door de ophaaldienst op de gewone vuilstortplaats wordt gedumpt. Een ontdekking die een journaliste van de *Kathimeriní* de zin ontlokte: *The only thing systematically recycled in Greece is inactivity and corruption.*

Hardleers

Maar het overgrote deel van de bevolking lijkt zich niet druk te maken om de gevolgen. De Eurobarometer *The attitudes of European citizens towards environment* die in april 2005 werd gepubliceerd, gaf bijvoorbeeld aan dat de Grieken, van alle onderdanen van de Europese lidstaten, het minst bezorgd waren over de groeiende afvalberg in hun land. Ook leggen slechts weinigen de relatie tussen het overal rondslingerende afval en de branden die het land iedere zomer teisteren. Pyromanen, terroristen, zigeuners, Albanezen en projectontwikkelaars worden keer op keer als schuldigen genoemd, maar over de achteloosheid in het algemeen onder de Grieken hoor je niemand.

Toch kan ook de Griekse overheid niet volstrekt haar eigen gang gaan, zou je denken. De Europese Unie hanteert talloze richtlijnen op het gebied van afval, oppervlaktewater, luchtkwaliteit, natuur en biodiversiteit. Lidstaten die hun verbintenissen niet nakomen, kunnen door de Commissie voor het Europese Hof van Justitie worden gedaagd. Bijzondere halsstarrige overtreders kunnen ook nog door dit Hof worden beboet. Als boetes geen zoden aan de dijk zetten, kan in een uiterste geval een dwangsom worden opgelegd.

Griekenland is inderdaad al vele malen door het Europese Hof op het matje geroepen. Het land viel in 2000 zelfs de dubieuze eer te beurt om als eerste lidstaat tot betaling van een dwangsom te zijn veroordeeld. In 1992 had het Europese Hof Griekenland op basis van de Kaderrichtlijn Afval veroordeeld voor het storten van afval in de rivier Kouroupitós op Kreta. Deze veroordeling had geen effect en dus werd de Griekse staat in 1993 nog eens aan haar verplichtingen herinnerd. Twee jaar later besloot de Europese Commissie tot een nieuwe procedure en uiteindelijk droeg het Europese Hof in juli 2000 Griekenland op een boete te betalen van 20.000 euro voor iedere verdere dag dat de overheid de uitvoering van het arrest van 1992 niet zou nakomen. Deze veroordeling leidde uiteindelijk tot een betaling van Griekse zijde van 4,7 miljoen euro. De vele adviezen, ingebrekestellingen, waarschuwingen en veroordelingen van Brusselse zijde hebben ertoe geleid dat de Europese Commissie Griekenland in 2005 heeft opgedragen alle illegale stortplaatsen uiterlijk in 2007 te sluiten. De Griekse autoriteiten hebben inmiddels laten weten dat er eind 2008 geen illegale of ongecontroleerde stortpraktijken meer in het land te vinden zijn. Deze worden allemaal door permanente afvalverwerkingsvoorzieningen vervangen, die momenteel worden aangelegd, zo luidt de verklaring van de Griekse overheid.

Ook premier Kostas Karamanlís heeft verklaard dat alles nu echt in orde is: afgelopen zomer liet hij in een persconferentie weten dat Griekenland geen aanmaningen en boetes van de kant van de Europese Commissie meer hoefde te vrezen. Alles op het terrein van milieu, inclusief de afvalproblematiek, was in zijn land inmiddels uitstekend geregeld.